

Netopirji okolice Slovenske vasi pri Pivki oz. rezultati popisa akcije “BioJuriš” – Petelinjsko jezero 2021

Primož Presetnik, Eva Pavlovič, Samo Grgurevič

Kolikor vemo, sta bila na območju popisa, predvidenem za akcijo BioJuriš 2021 (slika 19), pred našo raziskavo znani le dve najdišči netopirjev. V cerkvi v Slovenski vasi smo na Raziskovalnem taboru študentov biologije 2012 našli enega malega podkovernjaka (*Rhinolophus hipposideros*), v Trnski jami pa od leta 2003 bolj ali manj redno spremljamo prezimujoče velike (*R. ferrumequinum*) in male podkovernjake. Tam smo pozimi enkrat videli tudi navadnega/ostrouhega netopirja (*Myotis myotis/oxygnathus*), drugič pa usnjebradega uhatega netopirja (*Plecotus macrobullaris*). Pred to jamo so med dijaškim taborom Trnje 2013 vmrežili ostrouhega netopirja (Zidar 2013) in rjavega uhatega netopirja (*P. auritus*).

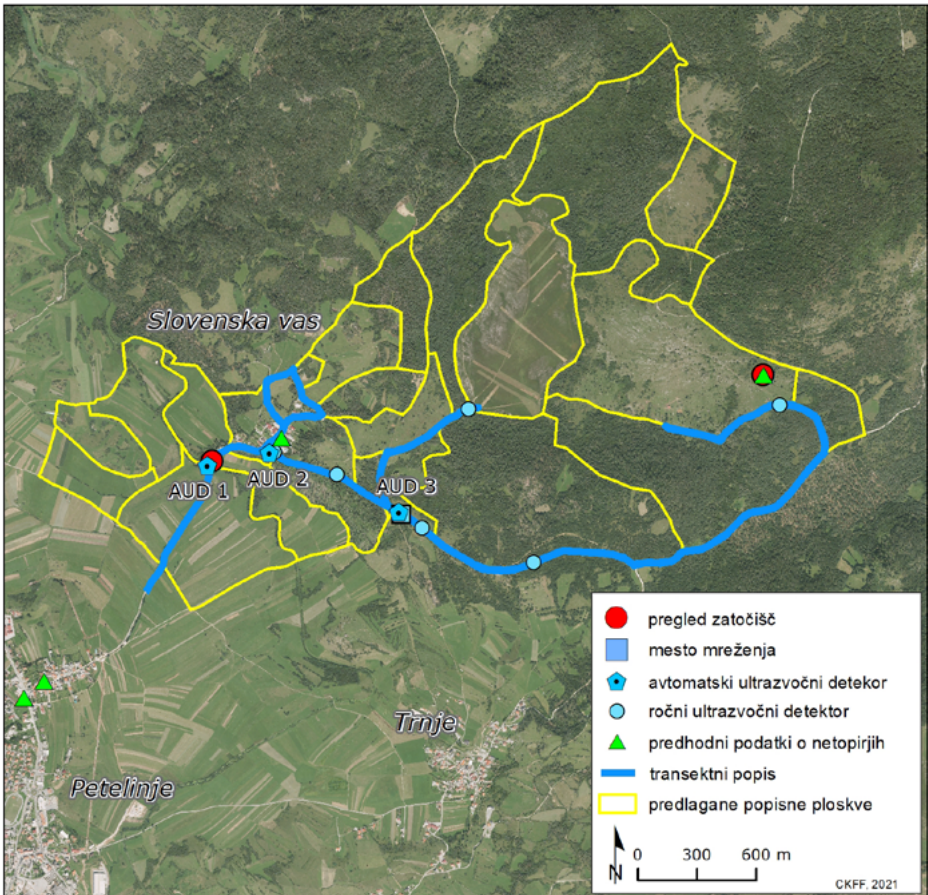
Napovedali smo, da ko bomo malo pomahali z detektorjem, bi morali število znanih vrst s tega območja vsaj podvojiti. Vendar smo ga kar potrojili (tabela 1)!

Bilo pa je tako. Najprej smo v okolici Slovenske vasi pri Pivki preverili dva mosta čez Pivko kot možni zatočišči netopirjev. Vendar je bila voda pri enem previsoka, da bi ga lahko pregledali brez plavanja, pri drugem pa ni bilo primernih razpok za netopirje. Nato smo si ogledali kale na območju in se odločali, kje si upamo mrežiti, da nas ne bi preganjali razni biki in podobna goveda. Izbrali smo en obetaven kal, kjer smo si v brezvetrju obetali najboljši ulov, pa še živine ni bilo okoli njega. Potem smo preverili še Trnsko jamo, kjer smo videli štiri male podkovernjake in dva ostrouha netopirja. Letos smo navdušeno sodelovali pri Facebook promociji dogodka, zato smo posneli tudi

SLIKA 18. a) Pogled iz Trnske jame spominja na srček ali pa na netopirja (foto: Primož Presetnik), b) vmreženi rjavi uhati netopir (*Plecotus auritus*) (foto: Eva Pavlovič).

osladno sliko vhoda jame (slika 18a), s katero smo pri "srčno" vabili ostale biologe na teren (ja, vemo, neslana šala, pa boste še kakšno tako našli v prispevku). Nato smo na treh mestih namestili še avtomatične ultrazvočne detektorje (AUD) (slika 19). Zvečer smo se odpravili k izbranemu kalu in tam presenečeno videli pasečo se čredo teličkov, ki so bili še zgodaj popoldne na sosednjem pašniku. Po kratkem premišljevanju in pod časovnim pritiskom smo se odločili, da "primemo bika za roge" in vseeno poizkusimo mrežiti. Najprej smo preverili razpoloženje telet, ki pa se za nas niso preveč zanimala, potem smo govorili z nekaj prisotnimi domačini in začeli postavljati mreže. Nakar se pri nas sunkovito ustavi avto, iz katerega prideta huda lastnika pašnika, ki ju vesti o dogodku očitno niso dosegle. V bistvu sta ravno zaradi neobveščenosti prepovedala nadaljnje zadrževanje na pašniku. Vsekakor smo se na debelo posuli s pepelom in odstranili na pol postavljene mreže. V še večji časovni stiski, malo pa tudi zaradi trme

SLIKA 19. Mesta raziskav netopirjev med akcijo BioJuriš – Petelinjsko jezero 2021.

prvega avtorja tega prispevka, smo par mrež postavili na najbližjem javnem kolovozu. Kar se nam je obrestovalo, saj smo v precejšnjem mrtvilu, kar se tiče netopirskih mimoletov, ujeli samca rjavega uhatega netopirja (*P. auritus*) (slika 18b). Posnetki AUD in ročnih detektorjev so nam potrdili, da je bila aktivnost netopirjev v prepletu pašnikov, skupin dreves in gozdov res precej manjša kot je bila ob bregu Pivke ali v sami Slovenski vasi (tabela 2).

TABELA 1. Seznam vseh vrst netopirjev najdenih na območju "BioJuriša 2021" pri Slovenski vasi.

VRSTA	MONITORING NETOPIRJEV 2003-2021	DIJAŠKI TABOR TRNJE 2013	BIOJURIŠ 2021
1 MALI PODKOVNJAK (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	+	-	+
2 VELIKI PODKOVNJAK (<i>R. ferrumequinum</i>)	+	-	-
3 OSTROUHI NETOPIR (<i>Myotis oxygnathus</i>)	-	+	+
4 RESASTI NETOPIR (<i>M. nattereri</i>)	-	-	+
5 VELIKI MRAČNIK (<i>Nyctalus lasiopterus</i>)	-	-	+
6 NAVADNI MRAČNIK (<i>N. noctula</i>)	-	-	+
7 GOZDNI MRAČNIK (<i>N. leisleri</i>)	-	-	+
8 MALI NETOPIR (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	-	-	+
9 DROBNI NETOPIR (<i>P. pygmaeus</i>)	-	-	+
10 BELOROBI NETOPIR (<i>P. kuhlii</i>)	-	-	+
11 SAVIJEV NETOPIR (<i>Hypsugo savii</i>)	-	-	+
12 POZNI NETOPIR (<i>Eptesicus serotinus</i>)	-	-	+
13 RJAVI UHATI NETOPIR (<i>Plecotus auritus</i>)	-	+	+
14 USNJEBRADI UHATI NETOPIR (<i>Pl. macrobullaris</i>)	+	-	+
15 ŠIROKOUHI NETOPIR (<i>Barbastella barbastellus</i>)	-	-	+
16 DOLGOKRILI NETOPIR (<i>Miniopterus schreibersii</i>)	-	-	+
SKUPAJ	3	2	15

Posnetki z AUD so sicer razkrili veliko vrstno pestrost, saj smo z njihovo pomočjo med akcijo skupaj zabeležili kar 15 vrst netopirjev, kar je polovica v Sloveniji živečih vrst. Nekaj dni zatem je srečo poizkušala še druga skupina netopircev, ki pa niso imeli sreče z ulovom, so pa posneli nekaj ehološkijskih klicev, med katerimi pa se, kolikor vemo, ni skrivala še kakšna dodatna vrsta.

Sedaj je iz okolice Slovenske vasi skupno znanih 16 vrst letajočih sesalcev. Skupne rezultate za vse raziskovane skupine si lahko ogledate na spletnih straneh Herpetološkega društva Slovenije (SHS), seznam vrst in karto najdišč pa na straneh Centra za kartografijo favne in flore (CKFF).

TABELA 2. Primerjava vrstne sestave in števila mimoletov (posnetkov) netopirjev z avtomatičnimi ultrazvočnimi detektorji na treh mestih ponoči 4. junija 2021, s pričetkom ob sončnem zahodu (20:47), hkratno snemanje pa se je končalo ob 23:21.

VRSTA OZ. TAKSON NETOPIRJEV	BREG PIVKE PRI MOSTU PRI SLOVENSKI VASI (AUD 1)	OKOLICA EKOMUZEJA V SLOVENSKI VASI (AUD 2)	GOZDNI ROB J OD KALA, 750 M VJV OD CERKVE (AUD 3)
MINIMALNO ŠT. VRST NETOPIRJEV	12	11	7
ŠTEVILO POSNETIH MIMOLETOV	277	337	35
MALI PODKOVNJAK (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	-	-	1
JUŽNI/MALI PODKOVNJAK (<i>R. euryale/hipposideros</i>)	-	1	-
RESASTI NETOPIR (<i>Myotis nattereri</i>)	2	-	-
NAVADNI/OSTROUHI NETOPIR (<i>M. myotis/oxygnathus</i>)	-	-	7
MALA VRSTA RODA NAVADNIH NETOPIRJEV (<i>Myotis</i> sp. - mali)	125	1	2
VRSTA RODU NAVADNIH NETOPIRJEV (<i>Myotis</i> sp.)	-	14	7
VELIKI MRAČNIK (<i>Nyctalus lasiopterus</i>)	4	7	5
NAVADNI MRAČNIK (<i>N. noctula</i>)	3	1	-
GOZDNI MRAČNIK (<i>N. leisleri</i>)	-	-	2
VRSTA IZ RODOV <i>Nyctalus/Vespertilio/Eptesicus</i>	6	2	1
MALI NETOPIR (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	14	3	1
DROBNI NETOPIR (<i>P. pygmaeus</i>)	1	-	-
BELOROBI NETOPIR (<i>P. kuhlii</i>)	1	62	-
BELOROBI/NATHUSIJEV NETOPIR (<i>P. kuhlii/nathusii</i>)	101	232	5
SAVIJEV NETOPIR (<i>Hypsugo savii</i>)	15	10	-
POZNI NETOPIR (<i>Eptesicus serotinus</i>)	1	1	-
RJAVI UHATI NETOPIR (<i>Plecotus auritus</i>)	-	-	1
USNJEBRADI UHATI NETOPIR (<i>Pl. macrobullaris</i>)	1	1	-
ŠIROKOUHI NETOPIR (<i>Barbastella barbastellus</i>)	3	-	-
DOLGOKRILI NETOPIR (<i>Miniopterus schreibersii</i>)	1	2	-
VRSTA IZ DRUŽINE <i>Vespertilionidae</i>	1	-	2

VIRI

CKFF: http://www.biportal.si/projekti_podatki.php

SHS: <http://bioblitzslovenija.weebly.com/bioblitz-slovenija.html>

Zidar, S., 2013. Dijaški biološki tabor Trnje 2013. Glej, netopir! Ljubljana 10(1): 44–45.